

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Beraadslaging VTC nr. 31/2014 van
29 oktober 2014**

Betreft: Aanvraag tot machtiging van het mededelen van persoonsgegevens van leerlingen van het basis en secundair onderwijs door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) aan het Lokaal Overlegplatform (LOP) Antwerpen en de stad Antwerpen voor het bepalen van contingenten indicatorleerleerlingen, het opstellen van een jaarlijkse omgevingsanalyse betreffende de leerlingpopulatie en het flankerend onderwijsbeleid.

I. ELEMENTEN VAN DE AANVRAAG

A. WETTELIJKE, DECRETALE EN REGLEMENTAIRE GRONDSLAGEN

1. De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: "de VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid de artikelen 8 en 11;
3. Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 betreffende veiligheidsconsulenten;
4. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVP");

5. Gelet op het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "KB van 13 februari 2001");

B. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

6. Gelet op de aanvraag van AgODi enerzijds en de stad Antwerpen anderzijds, ontvangen per mail op 21 augustus 2014 en aangevuld per mail op 7 oktober 2014;

7. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van AgODi, van 26 februari 2014, ontvangen per brief 17 juli 2014 (naar aanleiding van het dossier VTC/2014/25);

8. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van de stad Antwerpen, van 5 juli 2013 (naar aanleiding van het dossier VTC/30/2013), ontvangen op 1 juli 2014;

9. Gelet op de bijkomende informatie opgevraagd bij en bezorgd door AgODi en de stad Antwerpen bij diverse mails;

10. Gelet op de bespreking van het dossier op de vergadering van de VTC van 29 oktober 2014;

11. Beslist op 29 oktober 2014, na beraadslaging, als volgt:

II. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

12. Deze aanvraag betreft enerzijds informatie die nodig is voor het uitvoeren van de taken van het lokaal onderwijsplatform (LOP) en anderzijds informatie die de stadsdiensten zelf nodig hebben: het Algemeen Onderwijsbeleid (AOB) van de stad in het kader van het flankerend onderwijsbeleid en de studiedienst Stadsobservatie.

13. Het LOP heeft o.a. de decretale opdracht om een omgevingsanalyse van de scholen te maken. "Het LOP heeft een onderzoeksopdracht: de lokale situatie van de gelijke onderwijskansen wordt in beeld gebracht en ontleed in een omgevingsanalyse." (GOK-decreet, 2002.) Omwille van de schaalgrootte van Antwerpen met meer dan 240 vestigingsplaatsen van basisscholen en bijna 100 van secundaire scholen, heeft het LOP het algemeen onderwijsbeleid en de studiedienst van de stad Antwerpen betrokken om de omgevingsanalyses uit te voeren. Het

algemeen onderwijsbeleid neemt de uitvoering van deze taak op zich, onder regie van het LOP. Ze werkt hiervoor voor samen met de Studiedienst Stadsobservatie van de Stad Antwerpen, die de data-analyse op zich neemt.

14. Ook dient deze aanvraag om de dienst AOB (algemeen onderwijsbeleid) van de stad Antwerpen over de nodige data te laten beschikken om beleidsvoorbereidend, –ondersteunend, en –evaluerend werk te verrichten. De taak van SSO (de studiedienst stadsobservatie) is om het nodige statistisch onderzoek te verrichten en over de resultaten aan AOB te rapporteren binnen de lijnen van de deontologische code.

Om de vooruitgang van de strategische acties te kunnen monitoren, heeft het onderwijsbeleid nood aan relevante gegevens en informatie.

15. Deze aanvraag is in grote mate vergelijkbaar met de aanvraag die reeds gemachtigd werd bij machtiging VTC/21/2014¹ inzake de studentenpopulatie van de stad Antwerpen (gegevens afkomstig van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (AHOVOS)).

16. Anderzijds lijkt ze op de aanvraag die geleid heeft tot de machtiging VTC/2013/30² Het verschil met die aanvraag is:

- de huidige aanvraag is een structurele aanvraag om elk jaar dezelfde dataset te kunnen ontvangen, en niet een eenmalige aanvraag om data van een specifiek schooljaar op te vragen;
- de machtiging van 30/2013 betrof enkel het basisonderwijs, de huidige ook het secundair onderwijs;
- de machtiging van 30/2013 betrof enkel de gegevens die nodig zijn in functie van de opdrachten van het LOP (omgevingsanalyse en RA-bepaling voor de contingentering bij aanmeldingen). Deze betreft óók gegevens voor beleidsvoering van de stadsdienst onderwijsbeleid en in functie van het capaciteitstekort;
- in deze machtiging wordt gewerkt met een externe verwerker van de gegevens.

Deze machtiging zal dan ook voor de duidelijkheid moeten opgeheven worden als de huidige aanvraag wordt ingewilligd.

¹ http://vtc.corve.be/docs/beraadslagingen/VTC_beraadslaging_2014_21.pdf

² http://vtc.corve.be/docs/beraadslagingen/VTC_beraadslaging_2013_30.pdf

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

17. Het betreft de gecodeerde identificatiegegevens van leerlingen en ondermeer gegevens met betrekking tot hun geslacht en nationaliteit, de vorm van onderwijs die ze volgen en de school waar ze les volgen en de leerlingenkenmerken (zie onder B.2.1. voor een volledig overzicht van de gegevens).

18. In casu betreft het aldus een latere verwerking van gegevens die informatie bevatten omtrent een identificeerbare natuurlijke persoon. Deze gegevens kunnen dus als persoonsgegevens in de zin van artikel 1, §1, WVP, gekwalificeerd worden.

19. Nationaliteit is in het kader van deze gegevensstroom een gevoelig gegeven in de zin van artikel 6 WVP (zie onder punt B.2.1).

20. Aangezien deze persoonsgegevens op een geautomatiseerde wijze worden verwerkt, is de WVP van toepassing³.

21. Overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het e-govdecreet vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een instantie⁴ een machtiging van de VTC, tenzij de elektronische mededeling van gegevens al onderworpen is aan een machtiging van een ander sectoraal comité, opgericht binnen de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer.

³ Art. 3, §1 WVP.

⁴ Het begrip 'instantie' wordt gedefinieerd in artikel 2, 10°, van het decreet als: "een instantie, vermeld in artikel 4, §1, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende openbaarheid van bestuur".

Art. 4. § 1. Dit decreet is van toepassing op de volgende instanties :

1° het Vlaams Parlement en de eraan verbonden instellingen;

2° de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest;

3° de gemeenten en de districten;

4° de provincies;

5° de andere gemeentelijke en provinciale instellingen, met inbegrip van de verenigingen zonder winstoogmerk waarin één of meer gemeenten of de provincies minstens de helft van de stemmen in één van de beheersorganen heeft of de helft van de financiering voor haar rekening neemt;

6° de verenigingen van provincies en gemeenten, bedoeld in de wet van 22 december 1986 betreffende intercommunales, en de samenwerkingsvormen zoals geregeld in het decreet van 6 juli 2001 houdende intergemeentelijke samenwerking;

7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hierna O.C.M.W.'s te noemen, en de verenigingen, bedoeld in hoofdstuk 12 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende O.C.M.W.'s;

8° de polders, bedoeld in de wet van 3 juni 1957 betreffende polders, en de wateringeng, bedoeld in de wet van 5 juli 1956 betreffende wateringeng;

9° de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalieën van de erkende erediensten;

10° alle andere instanties binnen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

22. De persoonsgegevens worden opgevraagd bij AgODi. AgODi is een intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid, behorend tot het Vlaams Ministerie van Onderwijs & Vorming⁵. AgODi is dus een instantie, vermeld in artikel 4, §1, 2°, decreet van 26 maart 2004 betreffende openbaarheid van bestuur, en valt dus onder het toepassingsgebied van artikel 8 van het e-govdecreet.

23. De VTC is derhalve bevoegd om voorliggende machtigingsaanvraag te behandelen.

B. TEN GRONDE

B.1. FINALITEITSBEGINSEL

24. Artikel 4, §1, 1°, WVP, stelt dat iedere verwerking van persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig moet zijn. Dit houdt in dat iedere gegevensverwerking dient te gebeuren op een transparante wijze en mits naleving van het recht. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, dienen persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en mogen zij niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden. De VTC onderzoekt hierna de verschillende aspecten van dit finaliteitsbeginsel.

Oorspronkelijk doeleinde van de gegevensverwerking:

25. De leerlingengegevens worden momenteel voor verschillende doeleinden gebruikt. Zo is het noodzakelijk om over de leerlingengegevens te beschikken om de middelen (werkingsbudgetten en personeelsomkadering) voor de onderwijsinstellingen en begeleidende diensten te kunnen berekenen. De leerlingenaantallen bepalen ook de dotaties van de Gemeenschappen (artikel 39 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten). Daarnaast worden de leerlingengegevens gebruikt om de leerplichtcontrole te kunnen uitvoeren. De leerlingengegevens worden ook aangeleverd aan de afdeling Studietoelagen, die deze gegevens gebruiken om schooltoelagen toe te kennen en terug te vorderen. Ten slotte leveren de leerlingengegevens belangrijke beleidsinformatie, zoals schoolpopulatie, opleidingsbehoeftes en slaagkansen.

26. De wettelijke basis voor die oorspronkelijke gegevensverwerking is:

⁵ Besluit van de Vlaamse Regering van 2 september 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap voor Onderwijsdiensten". Aanvankelijk ging dit agentschap door het leven als Onderwijsdienstencentrum Leerplichtonderwijs, maar bij besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 werd de benaming van het agentschap gewijzigd in Agentschap voor Onderwijsdiensten.

- Wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving
- Wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht
- Artikel 39 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten
- Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997
- Decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen (verder: GOK-decreet)
- Decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap
- Decreet van 4 juli 2008 betreffende de werkingsbudgetten in het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 wat de werkingsbudgetten betreft

Doeleinde van de verdere verwerking:

27. De informatie die het LOP nodig heeft, houdt verband met twee taken: het opmaken van de omgevingsanalyse en het bepalen van contingenten van indicatorleerlingen⁶ in het kader van het capaciteitstekort.

28. De doelstelling van het decreet Gelijke Onderwijskansen is het uitwerken van een geïntegreerd Vlaams onderwijsbeleid dat alle kinderen en jongeren optimale kansen biedt om te leren en zich te ontwikkelen. Het gelijke onderwijskansenbeleid wil tegelijk uitsluiting, segregatie en discriminatie tegengaan en heeft daarom specifieke aandacht voor kinderen uit kansarme milieus.

29. Het gelijke-onderwijskansenbeleid bestaat uit drie onderdelen:

- Het geïntegreerd ondersteuningsaanbod dat scholen toelaat een zorgbrede werking te ontwikkelen voor alle kinderen en jongeren, maar in het bijzonder kansarme kinderen en jongeren.
- Het recht op inschrijving van elk kind of jongere in een school naar keuze.
- De rechtsbescherming: de oprichting van lokale overlegplatforms (LOP's) die het gelijke-onderwijskansenbeleid lokaal mee uitvoeren, en van een Commissie inzake leerlingenrechten die waakt over de rechten van de leerlingen.

⁶ Indicatorleerlingen zijn kansarme leerlingen. Meer uitleg over indicatorleerlingen in machtiging VTC/M/2012/23.

- **Omgevingsanalyse en beleidsinformatie**

30. Het GOK-decreet bepaalt het volgende: "Het LOP heeft een onderzoeksopdracht: de lokale situatie van de gelijke onderwijskansen wordt in beeld gebracht en ontleed in een omgevingsanalyse." Omwille van de schaalgrootte van Antwerpen met meer dan 240 vestigingsplaatsen van basisscholen en bijna 100 van secundaire scholen, heeft het LOP het algemeen onderwijsbeleid en de studiedienst van de stad Antwerpen betrokken om de omgevingsanalyses uit te voeren. Het algemeen onderwijsbeleid neemt de uitvoering van deze taak op zich, onder regie van het LOP. Ze werkt hiervoor voor samen met de Studiedienst Stadsobservatie van de Stad Antwerpen, die de data-analyse op zich neemt.

31. AgoDI bezorgt gecodeerde individuele leerlinggegevens aan het LOP, verrijkt met geografische locatie van de statistische sector van de woonplaats. Het LOP bezorgt deze gegevens aan de studiedienst die de gegevens verwerkt.

De analyse is niet vrij. Enkel die verwerkingen en analyses die door het LOP gevraagd worden, worden uitgevoerd. De verwerkte gegevens worden steeds uitsluitend aan het LOP bezorgd.

32. De rapportering voor het LOP zorgt ook voor de ondersteuning van het algemeen onderwijsbeleid, en het verbeteren van de contextinformatie van andere beleidsdomeinen (armoede, diversiteit,...) voor het stedelijk beleid in het algemeen. Deze rapporten bevatten nooit gegevens op school- of individueel niveau en zorgen ervoor dat heridentificatie volledig uitgesloten is.

- **Informatie in het kader van capaciteitstekort:**

33. In het kader van het decreet basisonderwijs (1997 en laatste wijziging 19/02/2013) bestaat nu ook de verplichting tot het bepalen van contingenten van indicatorleerlingen.

34. In Antwerpen gaat het dus om 240 vestigingen. Om deze informatie aan het LOP te kunnen leveren dient de studiedienst van de stad Antwerpen tijdig over de gegevens waar in deze machtiging naar gevraagd wordt, te kunnen beschikken. Op deze manier kan voor elke school op basis van recente informatie een optimale inschatting van de verdeling van de contingenten gemaakt worden. De effectieve toewijzingen van kinderen die ingeschreven worden in scholen, wordt naast de het criterium afstand ook effectief mee bepaald door deze contingentering. Een juiste en correcte inschatting hiervan is dus erg belangrijk aangezien er in Antwerpen sprake is van een capaciteitstekort. Hierdoor is er nauwelijks enige marge waardoor zelfs relatief beperkte 'fouten' van deze contingenten, indien deze bij teveel scholen optreden, kunnen leiden tot een onvoldoende evenwichtige kans of billijke toewijzing van kinderen aan scholen.

35. Het algemeen onderwijsbeleid (AOB) van de stad Antwerpen werkt in het kader van het decreet op het Flankerend Onderwijsbeleid.

36. Het Algemeen Onderwijsbeleid (AOB) van stad Antwerpen werkt aan de missie:
"Iedereen in Antwerpen heeft en grijpt de kans om een kwalificatie te behalen die leidt tot actief en verantwoord burgerschap, brede persoonsvorming en toegang tot het hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt"

37. De stad Antwerpen heeft aangegeven dat het getuigt van goed bestuur als een monitoring de mate van vooruitgang in het bereiken van de missie meet. De onderwijsverstrekker en het stadsbestuur hebben daarom nood aan relevante gegevens en informatie.

38. Meer bepaald wil AOB:

- Een kennisgedreven, netoverschrijdend onderwijsbeleid voeren (cf "evidence-based policy in education"); een beleid dat onderbouwd wordt met inzichten uit de evoluties, prognoses en benchmarks inzake de kernthema's uit het onderwijsbeleid (armoede, diversiteit, gelijke onderwijskansen, spijbelen, schoolse vertraging, zittenblijven, capaciteit,...). De informatie die het onderwijsbeleid hiervoor nodig heeft, is niet op individueel niveau, maar geaggregeerd op buurt-, wijk- of districtsniveau. Hiervoor is verwerkte informatie nodig die inzicht geeft in de leerloopbanen van toekomstige instappers tot intrede in hoger onderwijs of op de arbeidsmarkt.
- Monitoren van actueel onderwijsbeleid en -acties, impact meten ifv strategische doelstellingen
- Sensibiliseren en informeren van onderwijspartners, beleidsmakers en AOB-medewerkers over onderwijsthema's in een grootstedelijke context;
- Onderwijsinstellingen en andere onderwijspartners ondersteunen in hun beleidsvoerend vermogen;
- Een kwaliteitsvolle omgevingsanalyse aan het LOP opleveren (zie hoger).

39. Onder **flankerend onderwijsbeleid** wordt verstaan, het geheel van acties van een lokale overheid om, vertrekkende vanuit de lokale situatie en aanvullend bij het Vlaamse onderwijsbeleid, een onderwijsbeleid te ontwikkelen in samenwerking met de lokale actoren.

1° Opzetten van actieplannen die gericht zijn op de doelstellingen, vermeld in artikel 19, tweede lid, 2° van het decreet van 30 november 2007, in samenwerking met lokale actoren.

Deze doelstellingen zijn: gelijke onderwijskansen, kleuterparticipatie, spijbelen, probleemgedrag op school, ongekwalificeerde uitstroom, taalstimulering Standaardnederlands, betrokkenheid van ouders en de buurt, samenwerking tussen onderwijs, welzijn, cultuur, jeugd en sport, overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt, doorstroming en oriëntering, geletterdheid of levenslang leren.

2° Opzetten van actieplannen die gericht zijn op de aanpak van de capaciteitsproblematiek, in samenwerking met lokale actoren.

40. De opdrachten die het AOB opneemt, zijn bekrachtigd in het bestuursakkoord van de stad Antwerpen en geoperationaliseerd in de strategische en operationele planning.

Thema's daarbij zijn:

- Zoals reeds vermeld, zorgen rapporten met generieke en geaggregeerde informatie voor de beleidsondersteuning van het algemeen onderwijsbeleid. Inzicht in het sociaal-economische leerlingen- en bewonersprofiel is noodzakelijk om een goed onderwijsbeleid uit te werken dat rekening houdt met grootstedelijke thema's als kleuterparticipatie, armoede, veiligheid, spijbelen, zittenblijven, een thuistaal die verschilt van de onderwijstaal en andere SES-indicatoren⁷ enz.
- De laatste jaren is er in de stad Antwerpen ook een groeidend capaciteitstekort ontstaan. Om deze problematiek te kunnen scherpstellen, te kunnen lokaliseren (qua plaatsen, recruiteringsgebieden, bereikzones en tekortzones) zijn voor het algemeen onderwijsbeleid actuele en concrete gegevens nodig o.a. over het aantal inwoners van [geboortjaar instappers-1jaar] en de criteria die de contingentering van deze cohorte bepalen in het kader van het inschrijvingsdecreet.

41. Uit de strategische doelstellingen volgt dat AOB beleidsinformatie zoekt over de hele leerloopbaan van de kinderen en jongeren die in Antwerpen wonen of schoollopen volgen,

- vanaf toekomstige instappers (in het kader van het inschrijvingsdecreet, in het kader van de stimulering van kleuterparticipatie)
- tot instroom op de arbeidsmarkt of in het hoger onderwijs.

42. Tenslotte is er de Studiedienst Stadsobservatie van de stad Antwerpen ('De databank sociale planning' genoemd), die als taak heeft om voor alle scholen **jaarlijks schoolfiches** op te maken die het profiel van de leerlingen en de evoluties daarvan in kaart brengen.

43. De VTC is van oordeel dat het doeleinde in randnummer 27 e.v. welbepaald en uitdrukkelijk omschreven is in de zin van artikel 4, §1, 2°, WVP.

44. Aangaande vereiste van verenigbaarheid met het oorspronkelijk doeleinde, wijst de VTC erop dat de geplande verwerkingen, bestaan uit latere verwerkingen van gegevens die oorspronkelijk voor andere doeleinden werden verwerkt. De rechtmatigheid van deze latere verwerkingen is aldus afhankelijk van hun verenigbaarheid met de oorspronkelijke verwerking.

⁷ Sociaal-economische status-indicatoren. (zie verder)

45. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, mogen persoonsgegevens immers niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden. Deze bepaling maakt echter wel een uitzondering voor wat statistisch en wetenschappelijk onderzoek betreft: "*Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, wordt verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd*". Dit geldt voor de doeleinden die betrekking hebben op het creëren van beleidsinformatie.

46. Met betrekking tot het doeleinde van het bepalen van de contingenten indicatorleerlingen, kan gesteld worden dat uitgaande van het oorspronkelijk doeleinde van de gegevensverwerking en de uitdrukkelijke decretale bepalingen, de leerlingen en hun ouders of andere wettelijke vertegenwoordigers redelijkerwijze kunnen verwachten dat de gegevens omtrent de leerlingen opgevraagd worden bij de dienst van de Vlaamse overheid bevoegd voor de onderwijsinstellingen van het basisonderwijs en het secundair onderwijs.

47. Er kan dus geoordeeld worden dat de doeleinden van de latere verwerking verenigbaar zijn met deze van de oorspronkelijke verwerking.

48. Het is anderzijds toch gepast om ook na te gaan of dit nieuwe doeleinde wel degelijk een wettelijke grond heeft.

49. Naast wat in de voorafgaande paragrafen reeds werd vermeld, wordt voor de wettelijke basis verwezen naar:

- **het decreet op de gelijke onderwijskansen** (2002)

De doelstelling van het decreet Gelijke Onderwijskansen is het uitwerken van een geïntegreerd Vlaams onderwijsbeleid dat alle kinderen en jongeren optimale kansen biedt om te leren en zich te ontwikkelen. Het gelijke onderwijskansenbeleid wil tegelijk uitsluiting, segregatie en discriminatie tegengaan en heeft daarom specifieke aandacht voor kinderen uit kansarme milieus.

- **het decreet basisonderwijs** (1997 en laatste wijziging 19/02/2013)

In het kader van het decreet basisonderwijs bestaat nu ook de verplichting tot het bepalen van contingenten van indicatorleerlingen (Zie Art. 37septies⁸)

⁸ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=12254#306978>

"Het LOP maakt voor de start van de inschrijvingen afspraken over:

*1° de berekening van de **relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied** of deelgebieden ervan, zijnde de procentuele verhouding tussen het aantal leerlingen dat beantwoordt aan één of meerdere indicatoren als vermeld in paragraaf 3, en het totaal aantal leerlingen van alle scholen binnen het werkingsgebied of deelgebieden ervan en dit eventueel tot op de niveaus vermeld in artikel 37novies, § 1;*

*2° de berekening van **de relatieve aanwezigheid in vestigingsplaatsen en scholen**, zijnde de procentuele verhouding tussen het aantal leerlingen dat beantwoordt aan één of meerdere van de indicatoren, vermeld in paragraaf 3, en het totaal aantal leerlingen in de vestigingsplaatsen en scholen en dit eventueel tot op de niveaus vermeld in artikel 37novies, § 1;*

3° de niveaus, vermeld in artikel 37novies, § 1, van de school waarop de contingenten bepaald zullen worden en de verschillen die er eventueel tussen de verschillende deelgebieden gemaakt worden;

4° de wijze waarop de contingenten bepaald zullen worden;"

De wijze waarop het LOP Basisonderwijs Antwerpen de contingenten wil bepalen, werd vastgelegd op de algemene vergadering van het LOP Basisonderwijs van dinsdag 4 juni 2013.

- **het decreet op flankerend onderwijsbeleid** (zie hoger)

- **het bestuursakkoord van de stad Antwerpen**

Zowel de opdrachten die het algemeen onderwijsbeleid opneemt als de opdrachten die de Studiedienst stad Antwerpen opneemt, zijn bekrachtigd in het bestuursakkoord van de stad Antwerpen en geoperationaliseerd in de strategische en operationele planning. Strategische doelstellingen - algemeen onderwijsbeleid – 2014 –'18:

- Alle scholen werken samen met de stad opdat kinderen, tieners en jongeren de kans krijgen en grijpen om competenties te ontwikkelen en kwalificaties te behalen die leiden tot brede persoonsvorming en toegang tot hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt

- Er is voldoende onderwijscapaciteit in Antwerpen zodat alle leerlingen een geschikte plaats hebben

In het bestuursakkoord van de stad Antwerpen (2013-2018) wordt de rol van de Studiedienst Stad Antwerpen in het opmaken van de omgevingsanalyses voor de scholen bevestigd. Het bestuursakkoord vermeldt dat de Studiedienst Stad Antwerpen ('De databank sociale planning' genoemd) voor alle scholen jaarlijks schoolfiches zal opmaken die het profiel van de leerlingen en de evoluties daar van in kaart brengen.

50. Het toekomstige doel is rechtmatig te noemen.

51. Niettemin moet wel rekening worden gehouden met de belangen van de betrokkenen. Vandaar dat de vereisten van transparantie en beveiliging een doorslaggevende rol spelen (zie onder B.3 en B.5)

B.2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

B.2.1. Aard van de gegevens

52. Overeenkomstig artikel 4, §1, 3°, WVP, moeten persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.

53. De mededeling van de volgende gegevens van de leerlingen wordt gevraagd op basis van een willekeurig volgnummer dat elk jaar verschilt en ook verschilt van dat van AHOVOS.

Identificatiegegevens leerling	
Statistische sector woonplaats leerling Postcode leerling Fusiegemeente leerling NIS code fusiegemeente leerling Land/verblijfplaats leerling (codes en omschrijving)	<p>De statistische sector van de woonplaats met daaraan gekoppeld de indicatorgegevens zijn van belang om de relatieve aanwezigheid (RA) van de buurt waarin de vestigingsplaats ligt te bepalen en af te toetsen aan de RA van de vestigingsplaats. Deze informatie is belangrijk in het kader van de verplichte dubbele contingentering van de inschrijvingen.</p> <p>Verder is het belangrijk</p> <p>1/ om het totaal aantal leerlingen te kennen en de evolutie van het totaal aantal leerlingen in kaart te brengen en</p> <p>2/ om een leerling geografisch te kunnen plaatsen. Op basis van deze gegevens kan de persoon toegewezen worden aan een wijk, district, ... Dit wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de wijken waar bepaalde scholen hun leerlingen recruterend en om te bekijken welke leerlingenstromen er zowel binnen als naar buiten de stad bestaan (bv in het kader van een mogelijke stadsvlucht n.a.v. capaciteitstekort)</p>
Geslacht	<p>Aan de hand van dit en de volgende gegevens wordt een algemeen profiel van de leerlingen in de stad weergegeven (op geaggregeerd niveau).</p> <p>Er zijn belangrijke verschillen in de schoolloopbanen van jongens en meisjes, daarom is het belangrijk om over dit gegeven te beschikken. Bv in functie van de schoolse achterstand.</p>
Nationaliteit (codes en omschrijving)	<p>Er zijn belangrijke verschillen in de schoolloopbanen van autochtone en allochtone leerlingen, daarom is het belangrijk om over dit gegeven te beschikken.</p>
Geboortjaar Leerjaar leerling Schoolse vertraging (totaal) Schoolse vertraging (kleuter) Schoolse vertraging (lager) Secundair onderwijs: <ul style="list-style-type: none"> • Natuurlijk leerjaar • Soort leerjaar 	<p>Dit gegeven is belangrijk om de leeftijd van de leerling te kennen. Op basis hiervan kan de schoolse achterstand berekend worden. Het meten van de schoolse vertraging is een zeer belangrijke indicator in functie van het monitoren van de missie van het algemeen onderwijsbeleid (missie, decreet flankerend onderwijsbeleid, bestuursakkoord). Bovendien heeft het ook gevolgen voor de capaciteit in het onderwijs.</p>

<p>Nummer administratieve groep Naam administratieve groep</p> <p><u>Voor het secundair onderwijs:</u> Onderwijsvorm Graad Studierichting Studiegebied Rubriek DBSO Opleiding DBSO Opleidingsvorm BUSO</p>	<p>Voor het basisonderwijs wordt een onderscheid gemaakt naargelang niveau , soort onderwijs , leerjaar of type buitengewoon onderwijs. Deze informatie speelt een belangrijke rol bij het opmaken van gedetailleerde capaciteitsprognoses, aangezien de evolutie van het huidige leerlingenaantal niet gelijk loopt voor deze verschillende groepen van leerlingen.</p> <p>Voor het secundair onderwijs is een specifieke opdeling nodig om het profiel van de leerlingen secundair onderwijs in Antwerpen op te stellen. De onderwijsvorm en het programma zijn een belangrijk kenmerk van de schoolloopbaan van leerlingen in het secundair onderwijs en is een belangrijke indicator van de slaagkansen in het onderwijs en de kansen in de samenleving.</p>
<p>Type buitengewoon onderwijs (codes en omschrijving)</p> <p><u>Voor het secundair onderwijs ook:</u> Opleidingsvorm Buso Administratieve groep Buso</p>	<p>Vanuit welzijnsperspectief is dit een zeer waardevol kenmerk, dat bijvoorbeeld informatie geeft voor de planning binnen de sector voor personen met een handicap</p> <p>Voor het buitengewoon onderwijs is een opdeling naar geboortjaar of leerjaar minder relevant. Een opdeling naar type is veel belangrijker om zinvolle uitspraken te kunnen doen over het buitengewoon onderwijs.</p>
<p>Financierbaar (codes en omschrijving)</p> <p>Vorrangsindicatoren-indicatoren en Thuis taal niet Nederlands:</p> <p>Taal in het gezin is Nederlands? (ja/nee) Opleidingsniveau van de moeder (diploma SO, studiegetuigschrift 2de leerjaar BSO of daarmee gelijkgesteld studiebewijs) (ja/nee) Krijgen van een schooltoelage (ja/nee) Kind behoort tot rondreizende bevolking Kind is (tijdelijk) buiten het gezin opgenomen (ja/nee) Kind is indicatorleerling (ja/nee) Leerling woont in een buurt met hoog percentage leerlingen met minstens 2 jaar schoolse vertraging op 15-jarige leeftijd (ja/nee)</p>	<p>Dit zijn de kenmerken van leerlingen die in de decreten over gelijke onderwijskansen en het inschrijvingsrecht gebruikt worden om groepen leerlingen af te bakenen die extra aandacht verdienen. Dit zijn de ook de groepen die in het algemeen onderwijsbeleid extra aandacht krijgen (zie missie, bestuursakkoord en decreet op flankerend onderwijsbeleid). Vier criteria vormen de onderwijskansarmoede-index.</p> <p>Bovendien is door de wettelijke verplichting tot bepaling van de contingenten van indicatorleerlingen, accurate informatie over de indicatorstatus van de leerling cruciaal om een degelijke inschatting van de parameters voor relatieve aanwezigheid -noodzakelijk voor de uitvoering van deze verplichting tot dubbele contingentering te kunnen maken.</p> <p>Het is van belang dat er een opdeling wordt gemaakt tussen voorrangsindicatoren en SES (sociaal-economische status)-indicatoren⁹.</p>
Schoolgegevens	
<p>Fusiegemeente school (<>vestigingsplaats) Postnummer van de fusiegemeente (<>vestigingsplaats) NIS code fusiegemeente school (<>vestigingsplaats) Adres van de school (<>vestigingsplaats)</p>	<p>Deze gegevens zijn noodzakelijk om een overzicht te krijgen van de scholen en de vestigingsplaatsen in de stad Antwerpen. Dit is onder andere belangrijk in functie van het aanmelden van leerlingen en voor de capaciteitsproblematiek. Verder wordt dit gegeven ook gebruikt om de plaats waar de leerling les volgt geografisch te kunnen plaatsen en kunnen leerlingstromen (woonplaats – school) in kaart gebracht worden.</p>

⁹ sociaal-economisch statuut, criteria: lage opleiding moeder, schooltoelage, thuis taal niet Nederlands.

<p>Naam van de vestigingsplaats van de school Intern volgnummer van de vestigingsplaats Volgnummer van de vestigingsplaats Adres vestigingsplaats school Postnummer van de vestigingsplaats van de school NIS code van de fusiegemeente van de vestigingsplaats Fusiegemeente van de vestigingsplaats van de school</p>	<p>Dit is belangrijk om een school geografisch te kunnen plaatsen. Op basis van deze gegevens kan de school toegewezen worden aan een wijk, district, ... Dit wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de wijken waar bepaalde scholen haar leerlingen recruteert en om een mogelijke 'stadsvlucht' in kaart te brengen bv. n.a.v. capaciteitstekort. Het intern volgnummer is noodzakelijk om een historiek van vestigingsplaatsen in Antwerpen te kunnen bijhouden. Dit is onder meer van belang om evoluties inzake leerlingenstromen en capaciteit in kaart te kunnen brengen.</p>
<p>Nummer van de school Naam van de school</p>	<p>Met het nummer en de naam van de school kan de leerling gelinkt worden aan de gegevens van de school waar hij les volgt, zodat deze gegevens niet individueel per leerling moeten worden doorgegeven, wat de verwerking en aanlevering van de data vereenvoudigt.</p>
<p>Inrichtende macht (codes en omschrijving) Net (codes en omschrijving) Onderwijskarakter (codes en omschrijving) Levensbeschouwing (codes en omschrijving)</p>	<p>Aan de hand hiervan kan een overzicht gemaakt worden van hoeveel leerlingen er per onderwijsnet school lopen en of er evoluties zijn in de relatieve grootte van elk net.</p>
<p>Pedagogische methode (codes en omschrijving) van de school Pedagogische methode van de vestigingsplaats (codes en omschrijving)</p>	<p>Aan de hand van dit gegeven kan een overzicht verkregen worden welke onderwijsmethodes in Antwerpen aangeboden worden. Bovendien hebben scholen die een bepaalde pedagogische methode volgen, soms een andere structuur zodat bepaalde kenmerken niet van toepassing zijn op deze cohorte leerlingen, bv het werken per leefgroep in plaats van met klassen op basis van geboortjaar</p> <p>Aangezien leerlingen in het onderwijs dat volgens een specifieke pedagogische methode wordt ingericht, niet steeds per leerjaar geregistreerd worden, zijn deze leerlingen niet inbegrepen in de data waarop schoolse vertraging berekend wordt. Voor een correcte berekening van schoolse vertraging en benchmarking met de Vlaamse cijfers, is deze informatie bijgevolg noodzakelijk.</p>
<p>Niveau (codes en omschrijving) Soort programma (codes en omschrijving) Taalregime (codes en omschrijving) Hoofdstructuur</p>	<p>Dit zijn basisindelingen in ons onderwijssysteem die noodzakelijk gekend moeten zijn om enige zinvolle uitspraak te kunnen doen over de gevraagde onderwijsgegevens.</p>
<p>Soort onderwijs: Gewoon / buitengewoon onderwijs (codes en omschrijving)</p>	<p>Vanuit welzijnsperspectief is dit een zeer waardevol kenmerk, dat bijvoorbeeld informatie geeft voor de planning binnen de sector voor personen met een handicap. Het is ook van belang om zicht te krijgen op aanbod omvang van buitengewoon onderwijs in Antwerpen, evoluties inzake leerlingenaantallen en –stromen.</p>
<p>Anderstalige nieuwkomers</p>	<p>Aantal anderstalige nieuwkomers en aantal gewezen anderstalige nieuwkomers</p>
<p>Schooljaar (code en omschrijving)</p>	<p>Dit gegeven geeft de periode aan waarop de andere gegevens betrekking hebben</p>

54. In functie van de volledigheid van de database van stad Antwerpen, en om ononderbroken evoluties te kunnen schetsen in toekomstige rapporten, vraagt men de gegevens ook retroactief op van de schooljaren

- 2011-12
- 2012-13

55. De gegevens "nationaliteit" en "thuis taal" moeten in het kader van deze gegevensstroom beschouwd worden als gevoelige gegevens volgens artikel 6, §1, WVP.¹⁰ Dergelijke gegevens mogen verwerkt worden omdat de verwerking voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 6, §2, g),¹¹ WVP en hoofdstuk III van het KB van 13 februari 2001 en omdat er voor wat betreft het bepalen van de contingenten indicatorleerlingen een uitdrukkelijke wettelijke basis is.

56. De aanvragers vermelden volgende redenen om de gegevens op individueel niveau (gecodeerd) op te vragen:

- Om het mogelijk te maken die data te kruisen die nodig zijn om op de vragen van de onderwijspartners te antwoorden, evenwel steeds met de inachtneming van de onmogelijkheid tot reïdentificatie.
- Om in staat te zijn de data te aggregeren naar verschillende geografische niveaus, die in de tijd anders afgebakend kunnen worden.
- Om data van AgODi op geaggregeerd niveau te contextualiseren met andere relevante statistische informatie van databronnen (in de mate dat er hiervoor ook toelating is van de andere dataleveranciers en de andere bevoegde instanties). In geen geval worden onderwijsgegevens daadwerkelijk gekoppeld met gegevens uit andere databanken.

57. Ze benadrukken dat gecodeerde gegevens nodig zijn omdat anonieme bestanden maar een beperkt aantal bewerkingen toelaten. Kruisingen van variabelen of gedetailleerde statistieken zijn bijvoorbeeld niet mogelijk terwijl vanuit het beleid vaak informatie gevraagd wordt die zulke kruisingen vereist. Bijvoorbeeld: het aantal leerlingen met thuis taal niet-Nederlands met minstens één jaar schoolse vertraging op Linkeroever.

58. Het eigen karakter van de omgevingsanalyses die de verwerker uitvoert voor het onderwijs is de verwerking van gegevens door middel van GIS (Geografisch Informatie Systeem). Dit is noodzakelijk om specifieke zones rond de vestigingsplaatsen van de scholen te kunnen bepalen. Met betrekking tot de vestigingsplaats gebeurt dit op het adresniveau, voor de woonplaats van de leerlingen gebeurt dit op het niveau van de statistische sector.

¹⁰ In het kader van de machtiging VTC/21/2014 werd door de aanvragers zelf aangegeven dat "Er zijn belangrijke verschillen in schoolloopbanen van allochtone en autochtone studenten. Nationaliteit kan een indicator zijn voor vreemde afkomst."

¹¹ "Art. 6. § 1. De verwerking van persoonsgegevens waaruit de raciale of etnische afkomst, de politieke opvattingen, de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging of het lidmaatschap van een vakvereniging blijken, alsook de verwerking van persoonsgegevens die het seksuele leven betreffen, is verboden.

§ 2. Het verbod om de in § 1 van dit artikel bedoelde persoonsgegevens te verwerken, is niet van toepassing in een van de volgende gevallen :

[...]

g) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor het wetenschappelijk onderzoek en verricht wordt onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;"

- Op basis van de gegevens van leerlingen worden schoolse kenmerken (bv schoolse vertraging, studierichting, etc...) geaggregeerd op buurtniveau: op deze manier kunnen schoolse kenmerken van de buurt in kaart gezet worden en in verband of gecontextualiseerd worden met kenmerken van geheel andere bronnen (kansarmoede, werkloosheid, bevolkingssamenstelling, ...).
- Ook de adressen van de vestigingsplaatsen worden gegeocodeerd: Op deze manier kunnen kenmerken van de vestigingsplaats in kaart gezet worden en in verband gebracht worden met bv een aggregatie van omliggende buurten van kenmerken uit geheel andere bronnen.

59. Hierdoor is een doorgedreven omgevingsanalyse mogelijk:

- Informatie over de buurt(en) waar de leerlingen wonen kan naast informatie van de vestigingsplaats en/of informatie over de buurten rond die vestigingsplaats gelegd worden;
 - Omgekeerd: Informatie over de vestigingsplaats van de school, haar leerlingen, en/of informatie over de omliggende buurten van de vestiging kan gelegd worden naast informatie over de leerling en/of de buurt waar hij/zij woont;
 - Van de vestigingsplaatsen kan een rekruteringskaart gemaakt worden incl. de mogelijkheid tot opdeling naar achtergrondvariabelen van de leerlingen;
 - Leerlingenstromen kunnen in kaart worden gebracht waarbij door middel van de achtergrondkenmerken van de buurten, de leerlingkenmerken op woonplaats niveau, en de leerlingkenmerken, vestigingsniveau, ook de selectiviteit van deze leerlingenstromen kan geanalyseerd worden;
- Het is mogelijk om voor een afgebakend gebied een aanbod (type vestiging, aantallen per vestiging) & vraag (leerlingen woonplaats qua aantal of type studierichting) analyse uit te voeren.

60. De gegevens worden tot nu toe op volgende manier verkregen:

Er is een bilaterale overeenkomst met AgoDI, op basis van een deontologische code. In deze overeenkomst worden de principes vastgelegd voor de inhoudelijke samenwerking tussen het LOP, het AOB en AgoDI. De rol van de Studiedienst als gegevensverwerker ten behoeve van LOP en van AOB, die als stedelijke dienst de diverse onderwijsvragen vanuit de stedelijke diensten bundelt, wordt duidelijk afgebakend. Anderzijds bevat deze overeenkomst ook duidelijke afspraken met betrekking tot de soort gegevens die door de Studiedienst zullen verwerkt worden¹².

61. Op basis van de hierboven geanalyseerde elementen kunnen de gegevens worden beschouwd als relevant, evenredig en niet overmatig voor de doeleinden vermeld in randnummers 27 e.v.

¹² Op dit ogenblik is de gegevensstroom inzake deze leerlingen die op basis van een convenant met Onderwijs en Vorming bestond gestopt.

B.2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

62. Artikel 4, §1, 5°, WVP voorziet dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.

63. Er wordt een bewaringstermijn van 25 jaar gevraagd. De volgende motivering wordt daarvoor gegeven: De verplichting tot dubbele contingentering bij de inschrijvingen beoogt de sociale mix in scholen te bevorderen. Aangezien beleidsacties in het algemeen vaak jaren nodig hebben vooraleer de effecten zichtbaar worden, en nieuw beleid in scholen maar gradueel per schooljaar wordt ingevoerd (te starten met het eerste leerjaar, het jaar nadien eerste en tweede leerjaar enzovoort), wilt men de gegevens voldoende lang kunnen bewaren. Dat is ook nodig om evoluties te kunnen waarnemen en om prognoses te kunnen opstellen, wat op zijn beurt een noodzakelijke voorwaarde is om het beleid bij te kunnen sturen.

Met een termijn van 25 jaar kan een volledige schoolcarrière (van kleuter over hoger tot intrede op de arbeidsmarkt) bewaard worden.

64. Er werd door de stad Antwerpen wel bevestigd dat het niet de bedoeling is om de gegevens die men van AgODi krijgt, op individueel niveau te gaan koppelen met die die van AHOVOS worden verkregen op basis van de machtiging VTC/21/2014. Dit is ook niet mogelijk wegens de codering die er gebeurt.

65. De lange bewaartermijn waardoor er heel veel gegevens ter beschikking zijn en het detail van de gegevens maken het risico op identificatie echter te groot. De VTC vraagt dat de bewaringstermijn van de gecodeerde gegevens wordt beperkt tot 3 jaar¹³. Voor de geaggregeerde geanonimiseerde gegevens is er geen beperking qua bewaringstermijn nodig.

B.2.3. Frequentie van de toegang

66. De toegang tot de gevraagde gegevens zou periodiek zijn. De gegevens worden 1 keer per jaar opgevraagd. Het gaat om snel evoluerende gegevens die up-to-date dienen gehouden te worden om zinvol en correct te zijn. Leerlinggegevens wijzigen uiteraard jaarlijks, maar ook sommige schoolgegevens veranderen.

¹³ Zie beraadslaging VTC/M/2014/21 en ook VTC/M/2013/43: "De bewaringstermijn is voor alle onderwijsdata de periode waarin de stad Gent – Strategie & Coördinatie – Data-Analyse & GIS zijn activiteiten ontplooit, met een maximum van 3 jaar. De gevraagde bewaartermijn moet worden gezien als een doorlooptijd. De berekeningswijzen moeten jaar op jaar identiek zijn. Fouten in berekeningswijzen worden dikwijls pas achterhaald als men een evolutie van cijfers ziet en uit deze cijfers een uit het oog springend getal bemerkt. Om fouten te kunnen herstellen vraagt men een bewaartermijn van maximaal drie jaar."

67. De VTC kan akkoord gaan met de gevraagde frequentie.

B.2.4. Duur van de machtiging

68. De toegang en het gebruik wordt voor onbepaalde duur gevraagd aangezien beleidsacties (vb. verhogen van participatie van kansengroepen) in het algemeen vaak al jaren nodig hebben vooraleer de effecten zichtbaar worden, en nieuw beleid vaak maar gradueel wordt ingevoerd, is het noodzakelijk een voldoende lange tijdsreeks te kunnen opbouwen. Dit is ook nodig om evoluties te kunnen waarnemen en om prognoses te kunnen opstellen, wat op zijn beurt een noodzakelijke voorwaarde is om het beleid bij te kunnen sturen. De decretaal bepaalde taken van het LOP zijn niet beperkt in de tijd.

69. De VTC kan akkoord gaan met de gevraagde duur.

B.2.5. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

70. De gegevens worden enkel ter beschikking gesteld aan interne gebruikers: De Studiedienst Stadsobservatie (SSO) van de stad Antwerpen beheert de gegevens en actualiseert deze. SSO zorgt voor een statistische verwerking en een rapportering aan AOB waarbij de deontologie en wetgeving met betrekking tot persoonsgegevens strikt wordt gevolgd. De data van de studiedienst staan in een afzonderlijke map op de server, die enkel toegankelijk is voor de medewerkers van de studiedienst. De studiedienst telt acht medewerkers. Enkel de medewerkers van de studiedienst (8 personen – consultant statistiek) hebben toegang tot de individuele (gecodeerde) data.

71. De medewerkers van de Dienst Algemeen Onderwijsbeleid hebben enkel toegang tot geanonimiseerde, geaggregeerde gegevens waarbij de herkenbaarheid van individuen niet langer mogelijk is.

72. De rapporten met geanonimiseerde en geaggregeerde gegevens kunnen, indien dit wenselijk is en deontologisch en wettelijk mogelijk is, ook extern verspreid worden naar onderwijsverstrekkers (onderwijsinstellingen) en beleidsmakers. Dit is nodig voor beleidsopstelling-, voering en –bijsturing, opstellen van prognoses (bv in functie van capaciteitstekorten)

Het gaat hier om een ruimere groep van gebruikers, die echter enkel toegang hebben tot enkele kerncijfers.

73. De VTC benadrukt dat de aanvrager alle mogelijke middelen moet inzetten om te vermijden dat de identiteit van de personen op wie de meegedeelde gecodeerde gegevens betrekking hebben, zou worden achterhaald. Het indelen in klassen of het weglaten van de variabelen die het grootste risico op heridentificatie inhouden, wordt beschouwd als een adequaat middel. In elk geval is het de aanvrager verboden om handelingen te stellen die ertoe strekken de meegedeelde gecodeerde gegevens om te zetten in niet-gecodeerde gegevens van persoonlijke aard.

74. Er wordt ook een gevoelig gegeven gevraagd. In dat kader is het van belang dat conform artikel 25, 3° van het KB van 13 februari 2001, alle personeelsleden van de stad Antwerpen, en dus ook de medewerkers van de studiedienst, leggen een eed af die hen ertoe bindt de privacy te respecteren:

De personeelsleden leggen conform artikel 106 van het Gemeentedecreet de eed af om de verplichtingen van hun ambt trouw na te komen. Het is voor hen volgens artikel 108, §1 van het gemeentedecreet verboden om feiten bekend te maken, als de bekendmaking ervan een inbreuk vormt op de rechten en vrijheden van de burger, in het bijzonder op het privéleven, tenzij de betrokkene toestemming heeft verleend om de gegevens die op haar of hem betrekking hebben openbaar te maken.

B.3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

(artikelen 4, §1, 1°, en 9 tot 15bis, WVP)

75. Artikel 9 WVP voorziet in een verplichting tot informatie van de betrokken personen van wie persoonsgegevens worden gebruikt.

76. De verantwoordelijke voor de verwerking wordt echter van de bedoelde kennisgeving vrijgesteld wanneer, met name voor statistische doeleinden of voor historisch of wetenschappelijk onderzoek of voor bevolkingsonderzoek met het oog op de bescherming en de bevordering van de volksgezondheid, de kennisgeving aan de betrokkene onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost.

77. Artikel 28 van het KB van 13 februari 2001 bepaalt dat verantwoordelijke voor de latere verwerking van persoonsgegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden die uitsluitend gecodeerde persoonsgegevens verwerkt is vrijgesteld van de verplichting tot kennisgeving, bedoeld in artikel 9, § 2, van de wet, op voorwaarde dat de voorwaarden, bepaald in Hoofdstuk II, Afdeling II van dit besluit, worden nageleefd.

78. Deze vrijstelling neemt echter niet weg dat de VTC er zich kan van vergewissen of er passende waarborgen worden voorzien voor de bescherming van de rechten van de betrokkenen.

79. De aanvragers stellen enkel dat de gegevens niet op persoonsniveau verspreid worden.

80. De VTC vraagt dat er toch algemene informatie over de overdracht van de gegevens wordt ter beschikking gesteld aan de betrokkenen door de nodige uitleg te geven op de website van AgODi of op een geschikte plaats op de website van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

81. De VTC vraagt ook dat de stad Antwerpen de gegevensuitwisseling communiceert in haar rapporten en op haar website, met vermelding van deze machtiging.

B.4. EXTERNE VERWERKERS EN DIENSTENINTEGRATOR

82. De externe verwerker voor AgODi is HB (en opvolger HB-plus) dat de dataset klaarmaakt. Door AgODi worden gecodeerde data, met name met een gecodeerd ID leerling, aan de stad Antwerpen bezorgd (zie schema in de aanvraag).

83. De statistische sector van de woonplaats van de leerling zoals gekend bij de school is nog niet in het gegevensbestand van AgoDI opgenomen. Om dit gegeven aan het bestand toe te voegen, wordt gewerkt met een onafhankelijke intermediaire organisatie, Made4it NV, die in opdracht van de stad Antwerpen de adressen zal geocoderen tot statistische sectoren

De stad Antwerpen werkt met een externe verwerker, Made4it bv, voor de geocodering omdat ze graag willen werken met de statistische sector van de leerlingen. Met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens heeft Made4it bv een uitgebreide overeenkomst getekend met de stad Antwerpen.

De werkwijze gaat als volgt:

- De bron (AgoDI) levert een bestand met adressen en een eigen code aan aan Made4it
- Made4it converteert deze adressen naar statistische sectoren en stuurt dit bestand terug. Dit bestand wordt ook gewist op de eigen server.
- Op basis van de eigen code koppelt de bron (AgoDI) de statistische sector aan de andere gegevens. Adresgegevens en de eigen code wordt verwijderd.
- SSO krijgt het gecodeerde bestand zonder adres en code terug.
- De gegevens staan opgeslagen op de server van SSO, die enkel toegankelijk is voor de medewerkers van SSO.
- SSO krijgt dus op geen enkel moment in de procedure individuele adressen te zien.

84. De VTC herinnert er aan dat ingeval van onderaanneming, de privacywet aan iedere verantwoordelijke voor de verwerking oplegt om zijn relatie met externe verwerker te omkaderen met een overeenkomst die voldoet aan de voorschriften van artikel 16, §1, WVP.

B.5. BEVEILIGING

85. De VTC wijst de verantwoordelijke voor de verwerking op de verplichtingen van artikel 16 WVP en op de richtsnoeren informatieveiligheid¹⁴.

86. De overdracht van data kan op een veilige manier gebeuren zoals via secure FTP. Deze methoden worden door Digipolis beschikbaar gesteld en kunnen op vraag geïmplementeerd worden.

87. De VTC vraagt dat dit dan ook gedaan wordt.

88. Bovendien zijn een aantal bijkomende beveiligingsmaatregelen voorzien:

- De data van de studiedienst staan in een afzonderlijke map op de server, die enkel toegankelijk is voor de medewerkers van de studiedienst.
- Er is een strikte toegangscontrole voor toegang tot het stadsnetwerk. Bij uitdiensttreding worden alle rechten in AD verwijderd zodat alle toegang tot data geblokkeerd is.
- De rechten op de mappen worden ingesteld via Active Directory. Er worden groepen gemaakt met een vooraf gedefinieerd toegangsprofiel. Personen die in dit profiel passen, worden in deze groepen gezet. De personen die deze rechten kunnen aanpassen, zijn beperkt. De rechten worden enkel aangepast na goedkeuring door de verantwoordelijke van de Stad.
- Er is een specifiek toegangscircuit (ACT: Aanvraag Computer Toegang) om toegang te verkrijgen tot mappen en toepassingen. Goedkeuring gebeurt op basis van de functie en door de persoon verantwoordelijk voor de mappen en de toepassingen.

89. Volgende bijkomende garanties worden gegeven m.b.t. het aandeel van de studiedienst stadsobservatie (SSO) van de stad Antwerpen in dit project.

De SSO verzamelt en analyseert de gegevens voor statistische en wetenschappelijke verwerking in opdracht van de dienst algemeen onderwijsbeleid (AOB), beide van stad Antwerpen. In hun werking zijn volgende punten van belang:

- Scheiding onderzoekers en beleidsadviseurs versterkt de garantie op privacy:
Het feit dat de data-analyse wordt uitgevoerd door de studiedienst houdt bijkomende garanties in voor de privacy, aangezien de personen die met de gecodeerde persoonsgegevens werken, niet dezelfde zijn als de personen die het beleid vorm geven. Dit garandeert een nauwkeurige en objectieve verwerking van de data waarbij de deontologische code maximaal gerespecteerd wordt.

- Informatie in rapporten is niet reïdentificeerbaar:
-

¹⁴ http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/richtsnoeren_informatiebeveiliging_0.pdf

De gegevens die door SSO meegedeeld worden (de rapporten, de resultaten) zijn altijd anoniem (lees: geaggregeerd, zodanig dat personen niet reïdentificeerbaar zijn). De regel is dat in tabellen met kleine aantallen deze aantallen niet (exact) weergegeven worden (*small cell analyse*).

- Gebruik van de statistische sector:

Gegevens worden geaggregeerd verwerkt tot stadsbrede informatie. Informatie op schoolniveau wordt niet verspreid. Wanneer dit wenselijk is en beargumenteerd kan worden in het kader van een goed bestuur, wordt informatie opgesteld op het niveau van de statistische sector (het laagst mogelijke geaggregeerde niveau). Ook hier geldt de regel dat kleine aantallen (minder dan 5 of indien er traceerbaarheid optreedt) deze aantallen niet exact weergegeven worden.

B.5.1. Op het niveau van de aanvrager

90. De externe verwerker van het LOP Basisonderwijs Antwerpen is de studiedienst Stadsobservatie (SSO) van de stad Antwerpen. De veiligheidsconsulent van de stad Antwerpen is gekend bij de VTC¹⁵. Het schriftelijk veiligheidsplan is in opmaak.

91. Het veiligheidsplan van de stad Antwerpen werd door het college goedgekeurd op 21 februari 2014. Het goedgekeurde veiligheidsplan werd aan de VTC bezorgd.

B.5.2. Op het niveau van de instantie die de gegevens zal doorgeven

92. De veiligheidsconsulent van het Beleidsdomein Onderwijs en Vorming en is gekend bij het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid en bij de VTC. Uit de vroeger reeds meegedeelde stukken blijkt dat er voor het beleidsdomein een veiligheidsplan en een veiligheidsbeleid is. Dit werd laatst bijgewerkt op 30 januari 2014.

¹⁵ Advies veiligheidsconsulent nr. 16/2012 van 17 oktober 2012.

IV. BESLUIT

93. De VTC **machtigt** AgODi om de persoonsgegevens mee te delen aan het LOP basis en secundair Antwerpen, de dienst van de stad Antwerpen bevoegd voor het algemeen onderwijsbeleid en de studiedienst van de stad Antwerpen voor de doeleinden vermeld in randnummer 27 e.v., onder de voorwaarden vermeld in deze machtiging.

94. De machtiging VTC/30/2013 wordt opgeheven.

95. De VTC bepaalt dat het LOP, de stad Antwerpen en AgODi zorgen voor meer transparantie conform randnummers 80-81.

50. De VTC bepaalt dat de bewaringstermijn van de gecodeerde gegevens wordt beperkt tot 3 jaar.

Voor de voorzitter, afwezig

Frank Robben